

**INSTYTUT
EMERYTALNY**

Przedstawienie ekspertyzy dotyczącej skutków ekonomicznych wprowadzenia dobrowolności ubezpieczeń społecznych w Polsce.

dr Antoni Kolek

Warszawa, 9 maja 2019 r.

www.instytutemerytalny.pl

Prelegent

dr Antoni Kolek

- ✓ Prezes Instytutu Emerytalnego. Doktor nauk społecznych. Absolwent Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego.
- ✓ Specjalizuje się w zagadnieniach ubezpieczeń społecznych. W 2016 roku był Koordynatorem Przeglądu systemu emerytalnego - Bezpieczeństwo dzięki odpowiedzialności.
- ✓ Posiada doświadczenie w zarządzaniu w administracji publicznej. Pełnił funkcję Dyrektora Gabinetu Prezesa ZUS realizując projekty kadrowe i restrukturyzacyjne.
- ✓ Współautor publikacji Pracownicze Plany Kapitałowe. Kompendium dla pracodawców (Infor Biznes 2019).
- ✓ Pracownik naukowy, realizujący działalność dydaktyczną na Wydziale Zarządzania i Bezpieczeństwa Społecznej Akademii Nauk.
- ✓ Członek zespołu ds. ubezpieczeń społecznych Rady Dialogu Społecznego z ramienia Pracodawców RP.

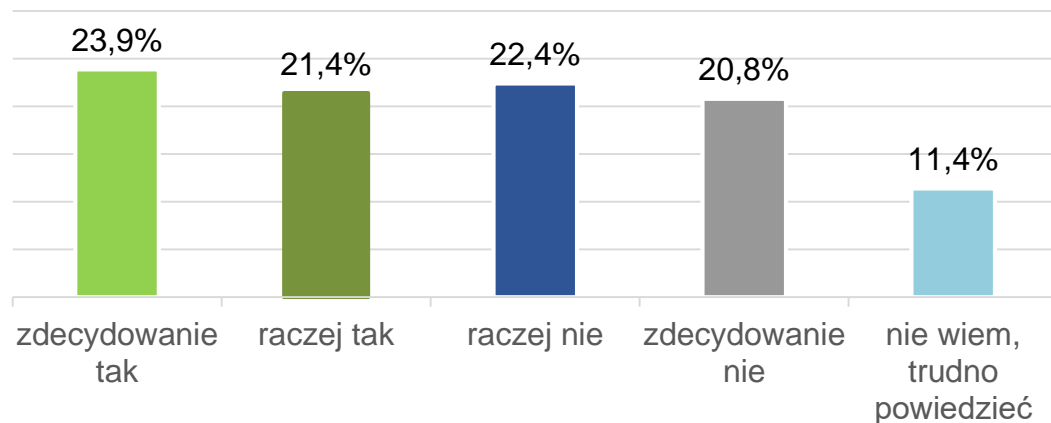
Agenda

1. Interpretacja wyników przeprowadzonych badań dotyczących dobrowolności ubezpieczeń społecznych
2. Przedstawienie ekspertyzy dotyczącej skutków ekonomicznych wprowadzenia dobrowolności ubezpieczeń społecznych w Polsce.
3. Przedstawienie analizy systemu obowiązującego w Niemczech.

1. Interpretacja wyników przeprowadzonych badań dotyczących dobrowolności ubezpieczeń społecznych

Interpretacja wyników przeprowadzonych badań dotyczących dobrowolności ubezpieczeń społecznych

Czy mając możliwość zrezygnowania z opłacania składek na ubezpieczenia społeczne podjąłby Pan decyzję o niepłaceniu składek wiedząc, że będzie się to wiązać z utratą prawa do odpowiednich świadczeń?

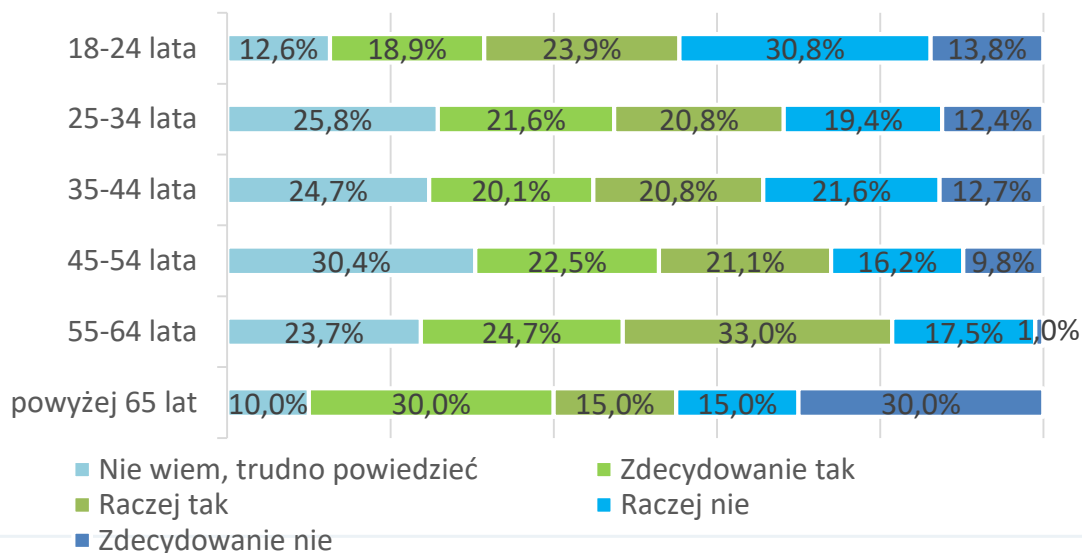
Nieco ponad **45%** badanych przedsiębiorców zadeklarowało chęć zrezygnowania z opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, gdyby istniała taka możliwość,

Z kolei **43%** respondentów, którzy nawet przy istnieniu takiej możliwości, nie skorzystaliby z niej.

Interpretacja wyników przeprowadzonych badań dotyczących dobrowolności ubezpieczeń społecznych

Czy mając możliwość zrezygnowania z opłacania składek na ubezpieczenia społeczne podjąłby Pan decyzję o niepłaceniu składek wiedząc, że będzie się to wiązać z utratą prawa do odpowiednich świadczeń?

Najmniej skłonne, by zrezygnować z opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, jeśli mieliby taką możliwość były:

- osoby w wieku **18-24 lat**
- osoby w wieku **powyżej 65 lat**

Każdorazowo odpowiedzi negatywne w tych kategoriach oscylowały wokół **45%**.

2. Przedstawienie ekspertyzy dotyczącej skutków ekonomicznych wprowadzenia dobrowolności ubezpieczeń społecznych w Polsce

Miesięczna wysokość składek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą

- ❑ Mając na uwadze powyższe, za okres styczeń - grudzień 2019 r. składka na ubezpieczenia społeczne wyżej wymienionych osób nie może być niższa niż:
  - ❑ 558,08 zł (tj. 19,52% z 2859,00 zł.) na ubezpieczenie emerytalne
  - ❑ 228,72 zł (tj. 8% z 2859,00 zł.) na ubezpieczenia rentowe
  - ❑ 47,75 zł (tj. 1,67% z 2859,00 zł.) na ubezpieczenie wypadkowe

Miesięczna wysokość składek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą – zasady preferencyjne

- ❑ Mając na uwadze powyższe, za okres styczeń - grudzień 2019 r. składka na ubezpieczenia społeczne wyżej wymienionych osób nie może być niższa niż:
  - ❑ 131,76 zł (tj. 19,52% z 675 zł) na ubezpieczenie emerytalne,
  - ❑ 54,00 zł (tj. 8% z 675 zł) na ubezpieczenia rentowe,
  - ❑ 11,27 (tj. 1,67% z 675 zł) na ubezpieczenie wypadkowe .

Ubezpieczeni w ubezpieczeniu emerytalnym, rentowym oraz wypadkowym – stan na 30.09.2018 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób
Ubezpieczenie wypadkowe - Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osoby niepełnosprawne podejmujące po raz pierwszy prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, dla których podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia	1 225 317
Ubezpieczenie wypadkowe - Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osoby niepełnosprawne podejmujące po raz pierwszy prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, dla których podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia	286 495

Wyniki analizy – wpływy do FUS z tytułu składek na ubezpieczenie osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą (w skali miesiąca)

Kwota składek	Wszyscy ubezpieczeni opłacają składki	25% ubezpieczonych rezygnuje z ubezpieczenia	50% ubezpieczonych rezygnuje z ubezpieczenia	75% ubezpieczonych rezygnuje z ubezpieczenia	100% ubezpieczonych rezygnuje z ubezpieczenia
suma kwot składek emerytalnych, rentowych i wypadkowych	1,07 mld zł	802 mln zł	538 mln zł	277 mln zł	0

Podsumowanie

- ✓ Przedstawione w ekspertyzie założenia ukazują strukturalne rozłożenie grupy osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą oraz miesięczny ubytek wpływów do FUS wynikający z rezygnacji określonego odsetka przedsiębiorców.
- ✓ W zależności od projektowanych rozwiązań niezbędnym będzie określenie ilu przedsiębiorców zdecyduje się zrezygnować z ubezpieczeń społecznych, czego konsekwencją będzie brak składek do FUS.
- ✓ Podkreślenia wymaga także fakt, że przyjęte wyliczenia odnoszą się do wysokości składek właściwych dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą za 2019 rok.

Podsumowanie

- Wpływy do FUS oszacowano na 1,07 mld zł w skali miesiąca
  - Zakładając, że 25% ubezpieczonych rezygnuje z ubezpieczenia, wpływy FUS zmniejszają się do 802 mln zł.
  - Przy założeniu, że 50% ubezpieczonych rezygnuje z ubezpieczenia, wpływy FUS pomniejszają się do kwoty 538 mln zł.
  - W wariancie gdy 75% ubezpieczonych rezygnuje z ubezpieczenia, wpływy FUS osiągają kwotę 277 mln zł
- Na podstawie przyjętych założeń można stwierdzić, że gdyby 100% ubezpieczonych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą zrezygnowało z opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe, to wpływy FUS z tego tytułu **zmniejszają się o kwotę 1,07 mld zł, czy około 13 mld zł w skali roku.**

3. Przedstawienie analizy systemu obowiązującego w Niemczech

Niemiecki system ubezpieczenia społecznego obejmuje pięć podstawowych typów ubezpieczeń

- ubezpieczenie zdrowotne,
- ubezpieczenia opieki długoterminowej,
- ubezpieczenie na wypadek bezrobocia,
- ubezpieczenie wypadkowe,
- ubezpieczenie emerytalne (emerytalno-rentowe).

Pierwszy filar niemieckiego systemu emerytalnego jest systemem publicznym opartym na finansowaniu metodą pay-as-you-go

- ustawowe ubezpieczenie emerytalno-rentowe (Gesetzliche Rentenversicherung, GRV),
- system emerytalny dla wolnych zawodów (Berufsständische Versorgungswerke),
- system rolniczy (Landwirtschaftlichen Sozialversicherung),
- system emerytalny dla pracowników służby cywilnej (Beamtenversorgung).

System emerytalny dla wolnych zawodów (Berufsständische Versorgungswerke),

- Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, uczestnictwo w tym systemie nie jest obowiązkowe dla osób samozatrudnionych, które mogą jednak przystąpić do niego na zasadzie dobrowolności. Do systemu dobrowolnie może przystąpić również każda osoba mieszkająca na terenie Niemiec niezależnie od faktu bycia zatrudnionym.

System emerytalny dla wolnych zawodów (Berufsständische Versorgungswerke),

- Ustawowemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu obowiązkowo podlegają następujące grupy samozatrudnionych:
  - nauczyciele, nauczyciele przedszkolni i wychowawcy,
  - pielęgniarki i położne,
  - piloci rzeczni i portowi,
  - marynarze i rybacy,
  - kominiarze komunalni,
  - samozatrudnieni mający wyłącznie jednego kontrahenta,
  - samozatrudnieni rzemieślnicy wpisani do rejestru rzemieślników,
  - samozatrudnieni działający w przemyśle chałupniczym,
  - artyści i pisarze.

System emerytalny dla wolnych zawodów (Berufsständische Versorgungswerke),

- Dobrowolności uczestnictwa w systemie emerytalnym dla wolnych zawodów sprawia, że publicznym ubezpieczeniem emerytalnym objętych ok. 25% osób prowadzących działalność gospodarczą w Niemczech.
- Oznacza to, że $\frac{3}{4}$ niemieckich przedsiębiorców nie uczestniczy w Systemie emerytalnym dla wolnych zawodów (Berufsständische Versorgungswerke)

II filar niemieckiego systemu emerytalnego

- Drugi filar niemieckiego systemu emerytalnego tworzą pracownicze programy emerytalne. Programy te są zakładane przez pracodawców na rzecz pracowników, którzy mogą w nich uczestniczyć na zasadzie dobrowolności.

III filar niemieckiego systemu emerytalnego

- Zabezpieczenie indywidualne realizowane w ramach trzeciego filara niemieckiego systemu emerytalnego jest w pełni dobrowolne i zależy wyłącznie od inicjatywy potencjalnego uczestnika.
- Szczególnie istotną formą dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego dla samozatrudnionych w Niemczech jest program Emerytur Rürüpa.
- Uczestnictwo w programie upoważnia do korzystania z istotnych odpisów podatkowych. W 2018 r. można było odpisać od podatku 86% odprowadzonej składki, 20 392 EUR w landach zachodnich i 18.226 EUR w landach wschodnich.

III filar niemieckiego systemu emerytalnego

- ✓ W fazie dekapulacji program Emerytur Rürüpa przewiduje wyłącznie możliwość wypłaty w formie emerytur dożywotnich po ukończeniu przez oszczędzającego 62 roku życia
- ✓ Kapitał zgromadzony w programie nie może być w żadnym przypadku poddany egzekucji.
- ✓ Co do zasady środki zgromadzone w programie nie są dziedziczone. Zawarcie uzupełniających umów ubezpieczenia może jednak umożliwić wypłatę świadczeń w postaci renty rodzinnej lub renty inwalidzkiej.

Podsumowanie

- ✓ Wprowadzenie dobrowolnego ubezpieczenia społecznego daje prawo i możliwość podjęcia decyzji o sposobie ubezpieczenia
- ✓ Zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań należy spodziewać się, że około 45% osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą może zrezygnować z obowiązkowego ubezpieczenia w systemie publicznym
- ✓ Będzie się to wiązało z obniżeniem wpływów do FUS o około 0,5 mld zł miesięcznie
- ✓ Z czasem uformuje się rynek prywatnego ubezpieczenia społecznego dla przedsiębiorców

Więcej aktualnych informacji dotyczących systemu zabezpieczenia społecznego, w tym opracowania do darmowego pobrania, dostępnych jest na stronie **www.institutemerytalny.pl** oraz w mediach społecznościowych

 www.facebook.com/institutemerytalny

 www.linkedin.com/company/institut-emerytalny/

 www.twitter.com/inst_emerytalny

INSTYTUT
EMERYTALNY

Dziękujemy za uwagę!

dr Antoni Kolek,

antoni.kolek@instytutemerytalny.pl

Instytut Emerytalny Sp. z o. o.

ul. Solec 38, 00-394 Warszawa

tel.(fax) 22 458 23 00 (01)

www.instytutemerytalny.pl